Год. II. София, 15 октомврий 1928 год. Брой 37

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:
За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

***

ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева кв. см.

***

Брой 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Записване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

***

Редактира комитетъ
Адресъ „Св. Добруджа" — София

***

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ

Международната лига за О. Н.

Комисията по малцинствата. Българското предложение. Балканския комитетъ „à quatre". Ликвидиране на националъ освободителнитѣ движения. Балканско Локарно.

(*Специална кореспонденция*)

Прага октомврий 1927 г.

Едновременно съ конгреса на международния съюзъ на интелектюелитѣ, на 1 т. м. бѣха открити въ залитѣ на сената, заседанията на три комисии: по малцинствата, икономическата комисия и тая за пропагандиране идеята за О. Н. Единъ специаленъ балкански комитетъ, съставенъ отъ делегацитѣ на Югославия, България, Ромъния и Гърция откри още въ недѣля на 30 м. м. заседанията си подъ председателството на Съръ Дикенсонъ. Тоя комитетъ има за задача да постигне, чрезъ директни разговори споразумение, по балканскитѣ въпроси. Българската делегация за всички комисии се състои отъ: Проф. Кировъ (председатель), проф. Милетичъ проф. Геновъ, Д-ръ Кулишевъ, Д-ръ Петковъ, Д-ръ Ивановъ и Д-ръ Пенаковъ.

Въ икономическата комисия е четенъ докладъ по стопанското положение на България. Комисията за пропагандата идеята за О. Н. е отбелязала успѣхи, благодарение на стипендитѣ и хонораритѣ дадени на журналисти и др. за каузата на О. Н. Българската делегация е поискала подобни стипендии и за българи.

По малцинствата

Отъ по-специаленъ интересъ бѣха работитѣ въ миноритетната комисия. Участие въ нея взеха 35 делегати отъ 12 страни. Заседанията станаха при закрити врати. На дневенъ редъ се постави и въпроса за малцинствата на Балкана въ връзка съ постигането на Балканско Локарно. По натъй бѣха разгледани и въпроситѣ за „Staatslosen" (безподанницитѣ), както и назареенския (религиозна секта, която не признава военната повинность). Отъ страна на делегацията на българското дружество е депозирано мотивирано предложение съ следната резолюция:

„Събранието на международния съюзъ на д-вата за миръ и О. Н., прие следната резолюция:

„О. Н. е предизвестено да признае юридическа личность на малцинствата и да създаде въ най-близко време една процедура, която да позволи на малцинствата, да се адресиратъ чрезъ своитѣ закони представители безъ каквито и да е резерви, нито ограничения къмъ всички международни и национални институции съ цель да осигурятъ цѣлостното зачитане на тѣхнитѣ права.

„Едновременно моли О. Н. да предвиди една специална процедура, която да позволи и признае сѫществуването на тия малцинства, които суверенната държава отрича признаването имъ, като такива."

Това предложение срещна съпротива, особено отъ страна на югославянската делегация. Повдига се въпроса за дефиниране и прецизиране понятието „малцинство" и предложението е препратено въ подкомисията на проучаване. Ако то има щастието да излѣзе отново на дискусионата маса, изгледитѣ за приемането му сѫ твърде ограничени, защото ще срещне съпротивата на всички страни включващи въ пределитѣ си малцинства.

Въ заседанията „à quatre" застѫпванитѣ отъ отдѣлнитѣ делегации гледища

не отбелѣзваха никаква

еволюция въ сравнение съ официалната линия на съответнитѣ балкански правителства. Напротивъ, влиянието на правителствения курсъ върху становищата на делегацитѣ пада рѣзко въ очи. Българската делегация поставя въпроса за български малцинства и юридическото имъ признаване — сърбитѣ отричатъ тѣхното сѫществуване. Югославянската, ромънската и гръцката делегации излизатъ съ съвмѣстна проекто резолюция, споредъ която като се премахнатъ националъ-освободителнитѣ организации, националния въпросъ става безпредметенъ и идеята за балканското Локарно става фактъ. Ромѫнската делегация изтъкна недвусмислено, че Ромъния се разбира добре (?) съ България, *въ интереса на осѫществяването на една антанта между двѣтѣ страни*. Въобще, подъ влияние на своята дипломация, ромънската делегация отбелѣза силна тенденция на помирение съ България. Сръбската делегация, тоже подъ влияние на Бѣлградъ иска да изчезнатъ, каквито и да е претенции за българско малцинство въ Македония. И пререканията започватъ: кое име окончава на „овъ", кое—на „ич"; кой пѫтникъ писалъ, че Македония е населена съ българи, кой — че Сръбско е до Искъра; колко татари има въ Добруджа и колко гагаузи и т. н. и т. н. Но никой не поставя въпроситѣ:

поробени ли сѫ

Добруджа, Македония и Тракия, или не; болшинство ли сѫ поробенитѣ въ тия страни или малцинство; сѫществувала ли е нѣкога подъ Добротича самостоятелна Добруджа, или не; ако е сѫществувала добруджанска независимость, иматъ ли поробенитѣ добруджанци всестранно право, да претендиратъ за своята свобода и независимость и да се борятъ противъ робството и подѣлбитѣ, или не?

Добруджанската проблема

не се разрешава съ признаването „de jure" на българското малцинство въ Добруджа. Тая проблема е общо добруджанска, общо балканска и международна, защото е само една брънка отъ общото робство създадено въ международенъ масщабъ отъ насилническитѣ договори. Ако въпроса се касае само до правни опредѣления, добруджанци и другитѣ поробени биха искали напълно основателно, да имъ се признае най-малко правото

на свобода и независимость.

Ако делегацията на българското дружество за О. Н. бѣ изнесла така въпроса, тя би станала отдушникъ на интереситѣ на поробенитѣ и би отнела много отъ орѫжията изъ рѫцѣтѣ на противницитѣ.

Можеше ли българското дружество за О. Н. да изнесе балканския националенъ въпросъ въ неговата сѫщность, въ неговата самостоятелность? Не. Подобна постановка е насочена предимно противъ сѫществуващитѣ договори. А цербера, пазещъ неприкосновеностьта на тия договори съ всичкитѣ имъ неправди и мизерии е самото О. Н. съ неговитѣ сътрудници, каквато е лигата за О. Н.

Смисълътъ на българското предложение.

Ако делегацията на българското дружество за О. Н. претендира да е отговорило на интереситѣ на поробенитѣ на Балканитѣ, чрезъ своето предложение, ако тя счита, че съ приемането му ще се облекчи поне отчасти трагичната участь на угнетенитѣ, въ такъвъ случай, тя не вижда непреклонната жестокость на настоящето, не съзнава горчевината на чашата, която се поднася предъ върховнитѣ идеали на поробенитѣ народности. Излишно е да се изтъква, че е най-малко по силитѣ на лигата за О. Н. да наложи провеждането на своитѣ решения. Даже и проведени, презъ ситото на „прецизираното малцинство" ще премине твърде ограниченъ крѫгъ. Ще го признаятъ за малцинство. И понеже се работи за

постигането на балканското

локарно, твърде е вѣроятно това малцинство да стане обектъ на конвенция отъ рода на Женевската, като необходимо предвѣрие за създаването на Локарно. Тогава ще се възвести по свѣта, че робството на Балкана е ликвидирано. Естествено и България има свои собствени интереси и политика. Едно балканско споразумение, въ което да бѫде включена и България е може би изгодно за нейнитѣ държавни интереси. Въ това отношение, предложението се явява стѫпка напредъ. То не бива да става обаче за смѣтка на идеалитѣ на поробенитѣ, като обяви правно за ликвидирани гигантскитѣ борби въ настояще и бѫдаще водени въ името на

свободата и независимостьта

на поробенитѣ области. То не бива да отрича правно самата идея за свобода и автономия и да я жертва за нѣкакви фиктивни „права" (които никой нѣма да даде) на единъ тесенъ крѫгъ между самитѣ поробени българи.

Ето защо, това предложение не може да ангажира интереситѣ на поробенитѣ на Балканитѣ. То ще си остане за смѣтка на българското дружество за О. Н., като ходъ отговарящъ на интереситѣ на българската държавна политика. Националъ-освободителнитѣ движения не бива да бѫдатъ повлияни отъ курса на правителствата. Ще трѣбва да се придържатъ строго въ постановленията на уставитѣ на организацитѣ си предвиждащи напълно

самостоятелна борба.

Тѣ иматъ свой собственъ пѫть — борбата; своя собствена цель — свободата.

Въ това отношение предложението би могло да се счита като допринасящо за все порѣзкото разграничение на самостойния и независимъ характеръ на освоб. движения отъ насажданитѣ въ миналото български държавнически идеи.

Не е излишенъ и въпроса за възможноститѣ съ които разполага лигата за О. Н. Миноритетната комисия се занимава съ участьта на подтиснатитѣ. По силата, обаче, на лигата ли е да предприеме и проведе нѣщо опортюно за облегчение малко отъ малко на положението имъ? За това й липсва твърде много.

Най-напредъ липсва необходимата независимость отъ официалния курсъ на съответнитѣ правителства, за да се вземе едно решение, което да е продиктувано отъ чувството за справедливость. На тая сесия напр. имаше делегати, които сѫ изпратени

направо отъ правителствата

а не сѫ избрани отъ самото дружество.

На дружеството за О. Н. липсва сѫщо достатъчно влияние. Нейния съставъ е твърде ограниченъ. И най-важното, на Лигата липсватъ възможности за провеждане на взетитѣ решения. Санкции тя нѣма.

Специално по въпроса за поробенитѣ, О. Н. си има определено, отрицателно становище по отношение на тѣхнитѣ искания и апели.

Сръбския делегатъ проф. Ибровацъ характеризира недвусмислено значението на дружествата за О. Н. „*Вѣрно е, че морално значение иматъ нашитѣ решения, но да ги наложимъ на своитѣ правителства, безспорно не можемъ*". Всички тия слабости се отразиха и на тая сесия, особено въ миноритетната комисия. Тѣ сведоха *до минимумъ плодовитостьта на проявенитѣ усилия*. Все пакъ не можемъ да не отбележимъ особеното пропагандаторско значение, което биха имали тия макаръ и безрезултатни, въ другъ смисълъ, конференции, за националния въпросъ на балкана при неговата правилна постановка.

К. Пенчевъ

Германия и Аншлуса

Слѣдъ тъй яснитѣ изявления на австрийския канцлеръ Д-ръ Зайпелъ за грамадната полза, която представлява идеята на Аншлуса за мира и прогреса на немския елементъ, цѣлата преса на голѣмата и малка Антанта осѫдиха тия изявления и нададоха, начело съ „Le Temps" тревога за опасностьта на мира въ централна Европа. Чехската и ромънската преса не останаха назадъ.

Идеята за присъединението на Австрия къмъ Германия е идея напълно резона и самия животъ, голѣмитѣ връзки — родствени, кръвни, връзки на дълбоки социални и икономически смисълъ налагатъ премахването на изкуственитѣ политически и икономически бариери между Германия и Австрия. Отричането на тая реалность и противопоставянето на Лондонъ и Парижъ ведно съ облагодетелствуванитѣ отъ тѣхъ и силата държави, Чехословия, Ромъния и Югославия, е още едно доказателство, за сатрапията и насилията упражнявани върху волята и желанията на народитѣ, върху принципа за самоопределението на народитѣ.

Пазительтъ на държавния печатъ въ Берлинъ демократа Д-ръ Кохъ въ едно събрание на федерацията на германскитѣ чиновници на 27 IX т. г. е противопоставилъ на консервативния пасифизмъ който подържа статуквото, прогресивния пасифизмъ, на който обезорѫжена Германия разчита. На края Д-ръ Кохъ заключилъ, че Аншлуса, въпреки всичко, въ скоро време, ще бѫде свършенъ фактъ.

Аржентина се отегля отъ О. Н.

Съобщаватъ отъ Буеносъ-Айресъ, че следъ разисквания въ камарата, последната е гласувала заличаването на частьта отъ разходитѣ, които се предвиждаха за издръжката на О. Н.

Нашата анкета

Какво казва Т. Трифоновъ. Кои сж причинитѣ за хилавостьта на добруджанското движение.

Редакцията на в. „Свободна Добруджа" предприема серия отъ интервюта между виднитѣ добруджански дейци безъ разлика на политически убеждения върху причинитѣ на тежката криза, която преживѣва добруджанското движение въ последнитѣ години и върху начинитѣ и срѣдствата за възтановяване на единството въ него.

Отнесохме се първо къмъ г. *Тр. Трифоновъ*, който отъ дълги години приказва и действува за това единство, и не веднажъ е правилъ опити въ това направление. На извънредния конгресъ, когато изпълнителния комитетъ позорно си подаде оставката, следъ като бѣше разхищилъ всичкитѣ суми, следъ като бѣше оставилъ десѣтки хиляди лева дългъ къмъ печатници, следъ като не бѣше платилъ наема на помещението на комитета, следъ като съ своитѣ интриги и шантажи бѣше докаралъ конгреса до саморазправии и побоища, следъ като скроиха фалшиви документи срещу дейци въ движението, и по убийството на Дочо Михайловъ, конгреса възложи комитетското ржководство на трима души на чело съ г. Трифоновъ. Това се извърши, както казваха, за да се успокоятъ страститѣ.

Следъ обмѣна на още други мисли по движението *г. Трифоновъ* ни заяви:

„До като въ движението има още хора, като А. Айдемирски, единство въ него не може да има. Той е най-опасния човѣкъ въ нашитѣ срѣди. Спомнямъ си 1913, 14, и 15 год. тогава той бѣше дѣловодитель — писарушка въ комитета. Вследствие на неговитѣ интриги тогава, дружеството се раздѣли на две.

„Следъ голѣмата война, до като той стоеше вънъ отъ организацията, всичко вървеше добре. Щомъ той отново влѣзе въ нея, борбитѣ пакъ започнаха. Върбанъ Петровъ, който бѣше доста хитъръ човѣкъ, оцени способноститѣ на Айдемирски, прибра го около себе си, за да го използва, ала по-късно, както знаете вече, жестоко изпита на гърба си изключителнитѣ „дарби" на тоя господинъ.

„Презъ времето на временния комитетъ, Айдемирски не можеше да търпи спокойния и миренъ вървежъ на работитѣ. Той събра около себе си нѣколко орждия и правеше всички възможни мизерии на комитета. Той настояваше предъ печатаря, да си иска паритѣ, макаръ да знаеше, че тия борчове бѣха оставени отъ самия него. Ходеше при хазяйна на комитетското помѣщение г. Геневъ и го надуваше да изпъди комитета отъ помѣщението. Дори лично той ни заплашваше съ изхвърлянето на комитета. Правѣше всички интриги и ни насилваше да напустнеме помѣщението. Най-после ние бѣхме принудени, за да се спасиме отъ тая атмосфера създавана отъ Айдемирски, да напустнеме и за голѣмо наше съжаление, ние видѣхме, че въ сжщото помѣщение се настани Айдемирски. Съ това не се задоволи. Той започна нови интриги всѣкжде и предъ всѣкиго срещу времения комитетъ, противъ мене лично и противъ младежьта. На едни избори за Соф. настоятелство, когато бѣше борбата съ Вичева, Айдемирски накара Добри Симеоновъ да излѣзе съ отдѣлна листа.

„Когато Вл. Поповъ бѣше избранъ за председатель на Соф. д-во, Айдемирски започна съ интригитѣ си. Той надуваше Попова да обяви борба на младежитѣ, а отъ друга страна ругаеше по адресъ на сжщия, че не билъ на мѣстото си, че билъ грубъ, побойникъ и пр. Така направи Попова невъзможенъ и той си подаде оставката.

„При избора на сегашния комитетъ азъ и Вл. Поповъ бѣхме избрани за подпредседатели, като редакторството на в. „Добруджа" се даде на Вл. Поповъ. Отначало работата въ комитета вървеше добре. Ала не мина много и сжщия Айдемирски, завидѣ на успѣха на дѣлото и заврѣ пакъ своята демоническа опашка. Съ недостойни срѣдства и подмолно, той се помжчи да удари Вл. Попова и го отстрани отъ редакторството. Съ простени и непростени срѣдства и най-долни интриги представи, че провинцията не харесвала списването на вестника. Съ поставени хора, защото той никога не излиза на мегданъ, убеди комитета въ своето и една нощь се отне редакторството отъ Вл. Поповъ и се даде на А. Айдемирски, като за това му се заплаща съ заплата отъ 4000 лева на месецъ. До като въ касата нѣмаше пари, Айдемирски не желаеше да си разваля клиентелата, защото той още е и адвокатъ, ала щомъ видѣ, че касата може да плаща за „благото" на дѣлото, вече клиентелата не играеше роль. Сжщиятъ господинъ не можеше да търпи моята и тая на Вл. Попова дейность. Той неможеше да бжде спокоенъ и отъ приятелството и единодушието ни съ Попова. Той трѣбваше и тукъ да направи нѣщичко. Идваше при мене и предъ други интригуваше противъ Вл. Попова. Отиваше при Вл. Попова и предъ други и интригуваше срещу мене. И ето единъ день сполучи въ една кръчма, при чаша ракия, да направи такава интрига, че една нощь въ заседанието на комитита, Айдемирски не само, че бѣ демаскиранъ и изобличенъ, но следъ като интригата блъсна, едва сдържахме Вл. Поповъ, който бѣше вдигналъ вече столъ, за да му строши главата. Вл. Поповъ достойно му прикачи всички епитети, които заслужава. Айдемирски като видѣ, че интригата му даде тъкмо противни резултати, че Вл. Поповъ е готовъ да му счупи главата, иска отъ мене публично извинение и прати подставени лица да ме увѣряватъ, че тази интрига не била негова, а на Вл. Попова. Разбира се, че и тая нова интрига не хвана мѣсто и съ Вл. Поповъ си останахме и до сега приятели, макаръ да е неприятно на нѣкои господа. Интригата, която Айдемирски бѣше скроилъ противъ мене, бѣше толкова голѣма, че отъ него день азъ и Вл. Поповъ престанахме да посещаваме комитета. Ние не посещавахме комитета, защото атмосферата бѣше станала толкова натегната, та при всѣко ходене трѣбваше, да свършваме съ бой или кавги. Ще се съгласите, че не всѣки може да гледа насреща си интригантъ.

„Той — Айдемирски не се посвѣни да интригува и срещу най-близкия си ужъ приятель, Д. Симеоновъ. Айдемирски трѣбвало, да си получава заплатата. Пари нѣма въ касата. Той знае, че Симеоновъ е касиеръ, че последния прибира всички суми и за вестника и отъ членски вноски. Айдемирски му намѣри колая — използва мене и други наивници и представи вестника на фалитъ и съ една майсторска и хитра диверсия принуди комитета, да отнеме касата за вестника отъ Симеонова и я даде на него. Симеоновъ остана обиденъ и искаше да си даде оставката. Ала Айдемирски навѣрно стовари вината върху другитѣ и излѣзе отъ цѣлата тая история, като агънце предъ Симеонова.

„Айдемирски, ща срещне мене ще говори срещу Ради Ганчева, а на Ради Ганчева ще говори срещу мене. Що не говори противъ Б. Петрова, днесь обаче, му трѣбва и той го котка. Сжщото е и съ Г. Казанджиевъ.

„Увѣрявамъ ви, не бихъ обърназъ внимание на такива личности, ако той не бѣше представителя на В. Д. Р. О. и редакторъ на нещастния вестникъ „Добруджа", ала Айдемирски не се отказва отъ редакторството — зеръ сладки сж 4000 лева.

„Въ резюме ще кажа, до като има такива и подобни на него екземпляри и не бждатъ премахнати отъ движението, — това клето движение ще върви все по рачешки. Не убежденията, а интригитѣ разяждатъ движението. Впрочемъ, васъ хората около „Св. Добдуджа", това трѣбва да ви радва, защото такива хора служатъ най-добре на вашата кауза."

Б. Р. Значи туй гдето сме разправяли въ продължение на две години не било празна работа. Още много работи ще излѣзатъ на мегданъ. Добруджанци чакатъ полезна работа отъ комитета! А хората въ него постоянно се занимаватъ съ интриги, подлости и шантажи не само срещу насъ, ами и помежду си, та докарвали работата дори и да си чупятъ главитѣ. Чудесна дейность! Нека се видятъ и огледатъ добре.

Е, добруджанци, видехте ли какви хора сте турили да ви водятъ? Та не се чудете, че ви заведоха на боклука. Но българската народна мждрость казва — кой каквото дроби такова и ще сърба, или на такава глава, такъвъ бръсначъ. Ала нека се не забравя още едно, че до като мждритѣ се намждруватъ, лудитѣ ще се наиграятъ. Събитията се тъй развиватъ, че като се знаятъ вече всички тия работи, не може да не се заключи, че за комитета безразлична е била сждбата на Добруджа и че той най-добре служи на ромънската политика.

Ролята на младежьта

Необходимо или излишно и вредно ли е обособяването на Добрудж. емиграционна младежь въ България, е единъ голѣмъ въпросъ, който занимава днесъ наравно съ самитѣ младежи, и официалното ржководство на Добруджанската организация въ България, а сжщо така и други голѣми и малки дейци въ нея.

Това е, така да се каже, единъ голѣмъ въпросъ отъ чието правилно схващане и разрешаване до голѣма степень ще зависи утрешния ржстъ и значение на самото добруджанско освободително движение, както въ самата Добруджа, така и вънъ отъ нея. Разгърнати страницитѣ на историята, особенно на най-новата и преди всичко на ония народи, които повече или по-малко сж бивали подъ чуждо иго сж най-ценнитѣ уроци, които трѣбва да се иматъ предъ видъ при разрешаване на поставения предъ насъ въпросъ.

Не е необходимо да се отива надалече, достатъчно е да се почерпи урокъ отъ онова, което поробена подъ турско иго България ни учи.

Най-скъпитѣ имена на нейнитѣ герои за национално, политическо и духовно освобождение сж имена на младежи като Ботевъ, Левски, Бенковски и плеада други знайни и незнайни герои.

Най-после, ако се погледне живота на другитѣ емигрантски организации въ България ние ще видимъ, че тѣхната младежь много отдавна е организирана. Младежкитѣ Съюзи при тия организации не сж луксъ. Не! Тѣ сж една необходимость наложена отъ желѣзната логика на времето.

Нека се погледне живота на различнитѣ партийни организации въ България. При коя отъ тѣхъ нѣма младежки съюзи? Известна класа въ България отдавна се мжчи да организира и децата въ всевъзможни „скаутски" „юнашки" и темъ подобни организации.

Защо това е така?

Затова, защото *младежьта*, това е *бждащето*. Какво ще насадишъ въ душата на тоя младежь, какъ и въ какво ще я възпиташъ, отъ това зависи какво общество, какъвъ народъ ще имашъ. Захвърли единъ идеалъ въ най-потайния, въ най-затънтения кжтъ въ душата на нѣкого въ младенческата възрасть и той ще се разрастне ще обхване, ще завладѣе постепенно тая личность и ще стане могжщъ лость въ нейния животъ.

Прочие, логиката на историята, на времето, налага като желѣзна необходимость днесъ, разпръснатата въ разнитѣ краища на България добруджанска младежь, да се организира; нейнитѣ сили да се приведатъ въ известность и насочатъ въ една насока.

Нуждата отъ една младежка организация днесъ, когато е вѣкътъ на организираната борба, е вопиюща неотложна нужда, една празнота, която трѣбва да бжде запълнена.

Ще ни се постави въпроса „какви трѣбва да бждатъ цѣлитѣ и задачитѣ на тоя съюзъ.

Ни по-вече ни по-други отъ тия на съответнитѣ младежки емигрантски съюзи.

Ролята на младежкия добр. съюзъ не може и не бива да се конкретизира само въ културнитѣ и просвѣтни цѣли и задачи.

Нейнитѣ цѣли и задачи ще трѣбва, да бждатъ по-широки отъ тия на морално и културно повдигане на съюзнитѣ членове и за подхранването и поддържането на националното съзнание. Тя ще има и великата цѣль, да намѣри и излжчи за освободителното Добруджанско дѣло герой като Ботевъ, Лѣвски и други въ българската история, каквито бѣха Д. Груевъ, Гоце Делчевъ и др. въ македонското освободително движение.

Единъ здравъ мощенъ единенъ Добруджански Съюзъ, на възрастнитѣ добруджанци, ще бжде голямата електро машина, която ще пръска, ще провожда светлина и вѣра въ душитѣ на нашитѣ братя отвъдъ, а Младежкия Съюзъ ще бжде индуктора при тая динамо-машина, която ще го „възбужда

Сиври Синековъ

Ганчо на избори

Ганчо Циркаджията и Юрданъ Бръизата сж поканени на общо събрание, да избиратъ настоятелство. И двамата сж ядовити на власьта, че не могатъ да се върнатъ при майкитѣ, близкитѣ и имотитѣ си. Отъ малъкъ Ганчо имаше голѣмъ меракъ на циркаджилъка и се зарече да стане акробатъ, да лапа въ устата си бѣли кърпи, та да ги вади червени, та да слиса добричлийкитѣ. Напустна Ганчо бащинъ покривъ и тръгна на гурбетъ, съ единъ циркъ. Ходи Ганчо, обикаля на всѣкжде. Видѣ и научи много работи. Ала на избори не бѣше ходилъ. Нали цирка нѣма постоянно мѣстожителство? Дойде Ганчо максусъ на събрание да види, какъ ще ставатъ избори. Седна Ганчо до Бръизата, за да му показва какъ да прави избори. Да бѣше циркъ, той знаеше отъ кжде ще влѣзе, какъ ще си тури брада, какъ ще се боядиса, като нѣкоя влашка кокона, какъ ще излѣзе, какъ ще скача, ще се търкаля, ама на изборъ не е билъ никога. Той си мислѣше, че все ще да е като въ цирка.

Ганчо като здравъ българинъ имаше и здравъ инстинктъ.

— Ехъ Бръиза, продума Ганчо, тъй както сж се насъбрали тия бабички и деца, тъй да ме пустнатъ тамъ горе, да се прескамбурча два-три пжти ще има да паднатъ коджа фунта.

— Туй не е циркъ Ганчо!... Не бързай и не приказвай много, че туй събрание се казва, избори ще правиме.

Въ туй време излиза на естрадата единъ господинъ съ брада и започна да ржкомаха, да се върти, като калайджия, да се чупи като дюлгерско метро и бърбори ли бърбори.

— А бе Бръиза, туй ли сж изборитѣ? Че то сжщо, като въ цирка. Какво ми разправяшъ, че не било циркъ! Я го вижъ и той се докаралъ на палячо, ама кжде е той, кжде е нашия палячо! И този си турилъ брада. Тъй ли се прави брада? На нашето куче брадата е по-докарана. Върти се, чупи се, маха съ ржце, ха, да се прескамбурчи единъ-два пжти де! Язъкъ за паритѣ . . .

— Ама тукъ не се плаща.

— Азъ пъкъ мисля, че ще събира парса. И Ганчо се засрами, зеръ кога е билъ на изборъ.

— Слушай бе Бръиза, на туй ли казватъ избори. Че ние такива избори всѣки день правиме.

По едно време чуха се гласове:

— Стига толкова шарлатании! Долу! Не щеме повече да гледаме акробати. Въ цирка, въ цирка! . . . глъчъ, нищо не се разбира. Палячо, следъ като тегли една псувня, слѣзе отъ трибуната.

Ганчо изсвири съ уста така силно, че обърна внимание на цѣлата публика. Бръизата остана сконфузенъ и сърдито смъмри Ганча:

— Тука не се свири!

— Какъ да не се свири? Когато единъ акробатъ не се харесва на публиката въ цирка, тя тропа и вика, както тука сега, и свири.

— Ама азъ ти казахъ, че това не е циркъ. Това е събрание, избори ще правиме.

Настана смущение. Председательтъ като разбра, че пакъ ще има хукане, долу, крачене, си каза, кжде ще мога да съ

Голѣми разбойничества и побой въ Добруджа

(Специална кореспонденция)

Добруджа септем. 1928.

На 10 срещу 11 септември младежитѣ отъ с. Ходженьой Петъръ Великовъ Кьосевъ, Добри Константиновъ Обрѣшковъ и двамата 26 год. и Стоянъ Константиновъ Обрѣшковъ 14 годиш. се сбиватъ съ колонисти цинцари, които крадели царевица и пускали конетѣ си, да пасатъ изъ мисирлика. Цинцаритѣ се разбѣгватъ въ село и се оплакали, че българи искали да ги убиятъ. Стичатъ се много цинцари още сжщата нощь, дори и отъ околнитѣ села Кочона, Капакли, Татаръ Атмаджа, Гарванъ, Ялж-Чаталджа и др., всички въоржжени нападатъ с. Ходженьой и почватъ да стрелятъ. Разбѣгватъ се селянитѣ, кой на кжде види. Впущатъ се тогава цинцаритѣ и жестоко биятъ, кой когато сварятъ. Били сж повече отъ 40 души, а десеть души сж смазани отъ бой и въ безсъзнание сж отнесени въ болницата. Много жени сж изнасилени, а момичета обезчестени.

Бити сж следнитѣ лица:

Тодоръ Обрѣшковъ 35 год., Велико Русевъ 35 год., Пеню Дяковъ 35 год., баща му Дяко 60 год., Велико Стойчевъ 28 г. Игнатъ Павловъ 65 г., Игнатъ Лупашковъ 60 г., (последнитѣ двама и семейството имъ сж бити много лошо); Ф. Димитровъ 65 год., Велико Кьосевъ 60 год., Петъръ Ивановъ Ивашковъ 35 год.

Началникътъ на Доймушларската околия ужъ заповѣдалъ, да се съставятъ актове на побойницитѣ-цинцари. Праздна работа. Побойницитѣ сж смѣли и нападатъ. Тѣ сж колонисти-цинцари отъ с. с. Гарванъ, Ветренъ, Ялж-Чаталджа и Узунджe Орманъ. Населението е отчаяно.

Два три дена преди горния случай, 3 разбойници маскирани, спирали връщайки се отъ града каруци и ги обирали въ мерата до с. Хотлуджа. Властьта арестува 50—60 души, почти цѣлото село, закарватъ ги въ Силистра кждето ги биятъ и изтезаватъ най звѣрски, защото обира станалъ въ тѣхната мера. Следъ десетдневно държане ги освобождаватъ. По всички данни обаче изглежда, че въ тоя обиръ има участие самата мѣстна власть.

*

Арестовани сж и докарани въ гр. Силистра 20 души отъ с. Кусуй (тутраканско) подъ предлогъ, че сж убивали ромжнски войници презъ войната. Много побой е нанесенъ на населението отъ крайдунавскитѣ села все подъ сжщия предлогъ.

*

Между с. с. Каджкьой и Долна Ряза една цинцарска шайка устройва престрелка ужъ че гонятъ бандити. Отиватъ въ с. Каджкьой и започватъ терорь надъ населението. Нѣколко души сж съсипани отъ побой. Изнасилили сж и тукъ нѣколко момичета.

*

Друга група цинцари отиватъ въ с. Дайдъръ Тутраканско въ градината на селския бахчаванджия и му вдигатъ съ каруци всичкия лукъ, обвинявайки го, че хранелъ бандити.

*

Ромжнци-цинцари блокирали селото Сърджиларъ, Тутраканско. Влизатъ въ кжщата на дѣдо Атанасъ Чардаклията 85 годишенъ старецъ, хващатъ две овце заклаватъ ги и заповѣдватъ на снаха му да ги сготви. Яли и пили. Следъ това искатъ да имъ се доведатъ двете снахи на дѣда Атанаса и други комшийски момичета. Женитѣ обаче избѣгватъ, както и съседски жени и момичета къмъ граничното село Кьосе Апти. Разярени цинцаритѣ залавятъ сина на дѣдо Атанаса, Никола Атанасовъ и го пребиватъ отъ бой. Следъ това отиватъ у селянина Никола Бурмовъ вземать му 4 кокошки и нѣколко хлѣба, сжщо вематъ отъ Костадинъ Пайтаковъ 4 кокошки. Отиватъ и въ Владимиръ Станчевъ, който ималъ само 4 кокошки и му ги вематъ.

Въ това време идва друга група цинцари да закупуватъ имоти. Отиватъ у дома на Атанасъ Джамбазовъ. Човѣка билъ по кърска работа. Запитали сина му, колко иска за имота да го продаде. Той имъ отговорилъ 140,000 лей. Възмутили се цинцаритѣ, свалятъ го на земята и го биятъ, защо не имъ подарилъ имота си. Идва бащата. И него питатъ сжщото. Той имъ отговорилъ, че иска 150,000 лей. Цинцаритѣ го заплашватъ съ бой. Предлагатъ му 90,000 лей и единъ отъ цинцаритѣ изважда 5,000 лей и ги хвърля на бай Атанаса, изгонватъ го отъ кжщи и му присвояватъ цѣлия имотъ, съ добитъка, нивитѣ инвентаря и пр.

Кжде го има това бѣ хора! Въ свѣтъ на разбойници и убийци ли светуваме или при приятелски договори миръ и О. Н?

*

Две момчета отъ с. село си пасели добитъка въ мерата. Горския стреля по тѣхъ, ужъ че били бандити и убива единъ волъ. Момчетата се разбѣгали въ селото. Оплакватъ се на шефа, а той имъ отговаря:

— Вмѣсто вола, по-добре васъ да е убилъ.

*

Кметъ на сжщото село Сърджиларъ, е Милушъ Стоиловъ запас. подофицеръ отъ българската армия който се е приспособилъ къмъ ромънцитѣ и граби ведно съ ромънци и цинцари населението. Отнелъ е нивитѣ на Иорданъ Димитровъ, като го е заплашвалъ, че тукъ не е българско, а ромънско. Иорданъ Димитровъ избѣгва въ България.

Делорманлиевъ

ще го окрепя, ще влива живителна струя въ артериитѣ на организацията ще опреснява силитѣ й.

Докато старостьта е символъ на мждрость, знание и опитъ, младостьта ще остане символъ на идеализма и борчеството.

Една народна мждрость казва. „Старостьта знае, младостьта може“, и колко мждрость, каква поука, каква истина съдържа тя!

Ст. Джумалиевъ.

Цинцарски колони

Отъ България къмъ Добруджа.

Цинцаритѣ вилнеятъ въ Добруджа. Мъкнатъ ги ромънцитѣ, кждето ги намѣрятъ: отъ гръцка и сръбска Македония дори отъ България. Специални органи на ромънското официално д-во „Cultul Patriei“, новоосновано въ Силистра, обикалятъ на всѣкжде и събиратъ цинцаритѣ да ги заселяватъ въ Добруджа. Обещаватъ имъ жилищата на българитѣ, да ги оземляватъ съ по 100 декара земя на глава, българитѣ да имъ разораватъ земитѣ и пр.

Такъвъ единъ агентъ е *Димитъръ Кьосе* директоръ на банка „Франко Ромъна“ въ Силистра който на нѣколко пжти е идвалъ въ България и се срѣща съ тукашнитѣ водачи на цинцаритѣ живущи въ България и ги е увѣщавалъ да напуснатъ и се преселятъ въ Добруджа. И той е успѣлъ въ мисията си. Всички живущи въ Родопитѣ цинцари сж вече на пжть. На 13 т. м. една партида отъ 80 семейства отъ с. Куртово въ Бѣловскитѣ Родопи, презъ Костенецъ е потеглила за Ст. Загора, Г. Орѣховица — Оборище.

Въ разговоръ съ нѣкои отъ тѣхъ съобщиха, че отиватъ въ с. Голѣма Кайнарджа Силистренско, кждето имъ е обещано да имъ се даде всичко.

Ето едно писмо отъ въпросния Д. Кьосе до водача — кехаята на тая група:

Драги Димо Лулу.

Като се завърнахъ, говорихъ съ главния агрономъ. Той ми каза, че ще ви настани въ с. Голѣма Кайнарджа. Обаче той ми каза че до 15 т. м. трѣбва да дойдете, щото иначе, селото ще го вематъ други групи, които чакатъ и искатъ да се настанятъ въ Голѣма Кайнарджа. Въ дена на тръгването си, телеграфирайте ми, за да зная, кога ще пристигнете тука, та да ви изпратиме коли.

Съ поздравъ Димитъръ Кьосе“.

Сжщиятъ Димо Лулу ни показа една полица за 20,000 лв. отъ Д. Кьосе. Тия пари му ги е далъ, когато билъ тука, съ падежъ Мартъ 1929 г.

Втора група приблизително панъ отъ около 80 семейства се готви да потегли. Сега имъ готвели книжата. Български чиновници имъ сж въ услугата. Цинцаритѣ плащатъ скжпо, защото уверени сж, че ще си го изкаратъ стократно отъ българитѣ въ Добруджа.

Трета група се формира къмъ Сарамбей. Къмъ Дупница се формира четвърта. Понеже не могатъ да ликвидиратъ бърже съ всичкия си добитъкъ, оставятъ свои хора да го пазятъ. Пъкъ може въ Добруджа да бждатъ оземлени, а тука да си вършатъ овчарството и да търгуватъ. Не сж малшина такива. Тамъ крадатъ и обиратъ, тукъ търгуватъ и подкупуватъ и въ края на краищата добруджанското население всичко плаща.

Страшни хора сж тия подивели цинцари. Тукъ въ Костенецъ, до като имъ уредятъ книжата стоятъ по нѣколко дни, нападатъ градинитѣ и жилищата на хората. По цѣли дни и нощи, като пазари пазиме. Можете си представите какво ще вършатъ надъ беззащитното население въ Добруджа кждето самата власть ги покровителствува и насърдчава.

— Ами кжде ще живѣете въ Добруджа сега по зима, като отивате?

— Въ българскитѣ кжщи. Тамъ ни събиратъ сега и храна, за да прекараме зимата, отговарятъ цинцаритѣ съ една нахалность.

Обещали щото децата имъ 6—7 години, да не бждатъ взимани войници.

Ще има да писне населението отъ тая нововарварска сганъ, отъ кражби, терорь и отъ ангария — да превозва тѣхъ и багажа имъ. Я си представете какви кервани само отъ коли ще трѣбватъ.

Българската власть какво прави?

Всички чакатъ отъ О. Н. до като бжде обезбългарена окончателно Добруджа. Нещастенъ български родъ!

Въ Ески-Джумая на 2.Х се е поминала съпругата на председателя на мѣстното дружество „Добруджа“ Господинъ К. Василевъ,

Кица Константинова

Изказваме нашитѣ съболезнования къмъ опечаленитѣ.

Адвокатътъ въ Разградъ
Юрданъ К. Трифоновъ
премѣсти писалището си задъ голѣмата джамия, до желѣзарския магазинъ на Пенчо Т. Бобчевъ.

„Стефанъ Караджа“
питиепродавница
Ул. Царь Борисъ и Алабинска, съобщава на ДОБРУДЖАНЦИ и ПОЗНАТИ, че пустна въ продажба
собствени вина и ракии
Предлага винаги ПРЕСНИ ЗАКУСКИ НА СКАРА
Отъ съдържателя Игнатъ Игнатовъ.

Внимавайте добруджанци

Борисъ Тодоровъ Данишки отъ с. Алфатаръ Силистренско, минава често съ паспортъ въ гр. Русе и обикаля добруджанци по границата къмъ Кеманларъ. Нека се знае, че той е ромънски агентъ и заедно съ известния Траянъ отъ силистренската сигуранца крадатъ и обиратъ добруджанското население оттатъкъ. Всѣки когото вземать подъ око изнудватъ го съ по 5000 лей подъ предлогъ че „хранелъ комити.“ Самиъ Христо Тодоровъ Данишки сочи жертвитѣ и отъ името на Траянъ ги обира.

Събитията въ крайния Истокъ

Правителството на Съединенитѣ Щати е съобщило че то официално е признавало настоящия режимъ въ Нанкинъ, като правителство по право.

Китайското правителство нѣма да прокламира това признаване, ако то не бжде поискано.

бера пакъ тия жени и бабички, деца, па милакинъ, милакинъ рече:

— Прекратявамъ повече приказнитѣ и ще пристжпиме къмъ избори.

Покани урбулишката, трима души за изборно бюро и слѣзе. Раздвижи се народа. Ганчо гледа и помисли, че представлението е свършено и потегли да си върви.

— Кжде Ганчо? Чакай де, анджакъ сега ще правиме избори.

Даде му една бюлетина въ ржка и каза:

— Тая бюлетина ще я дадешъ на ония тамъ трмата. Ама чакай заедно ще идеме, да не ти пробутатъ нѣкоя друга бюлетина.

Гледа Ганчо и се чуди, а край ония трмата струпали се жени и бабички и не може да се приближи човѣкъ. Нали Ганчо е здравъ български мжжага, не разбира много отъ етикеции, току съ единия лакетъ напредъ, съ другия настрани, завъртя се тъй бързо, че не видѣ, какъ се намѣри предъ самата маса на бюрото.

Въ туй време Ганчо чува, че единъ отъ бюрото държи моливъ въ ржка, готовъ да пише и пита една бабичка.

— Какъ ти е името бабо?

— Че врей думнета?

— Какъ ти е името бабо?

Бабата не отговаря и поглежда на страна, като че ли дири човѣка, който я довелъ.

— Кумъ те зичи? пита средния отъ трмата.

— Ио сунтъ мама пе президенци востру.

— Аша! . . . каза пакъ средния.

Тя била майка на председателя. Онзи, който пише записва:

— Жена, незнае български, майка на председателя.

Ганчо гледа и се пули. Ганчо е българинъ и дума на Брънзата.

— А бе, Брънза, тука на влашки приказватъ. Азъ не мога се оправи.

Въ туй време пристжпва втора бабичка.

— Какъ ти е името бабо, пита онзи пакъ, гдето записва.

— Ио сунтъ мама пе домну секретарь востру.

— Какво, какво рече, не можахъ да чуя.

— Абе, майка на секретаря.

Той пише.

— И тазъ хубава Брънза!.. Че каква е тая работа? Сърдито вика Ганчо. Азъ съмъ избѣгалъ отъ тия власи, че не ща да слушамъ циганския имъ езикъ, а тукъ добруджанска организация било и само влашки слушамъ.

— Не си правъ господине, отговаря средния отъ бюрото. Ние се боримe за майчиния езикъ, а пъкъ тукъ на самитѣ майки искате да забранимe езика. Трѣбва да даваме примѣръ на последователность.

— Тъй, ама ние се бориме децата да се учатъ и молятъ на майчинъ езикъ, а не майкитѣ каза авторитетно Брънзата.

— Вѣрно, че тъй е. Ще си вземеме бележка и ще помолиме бждащия делегатъ предъ д-вото за О. Н. да попита г. Дикенсона, какъ да се смѣта майчиния езикъ, само за децата или и за майкитѣ.

Ганчо се озлоби и каза:

— Викайте тогава и Домну Бичуреско да гласува, хвърли бюлетината и си тръгна сърдитъ. Вървейки той мърмореше на високо, това не е добруджанска, това е ромънска организация и се изгуби по стълбитѣ на долу.

Изборитѣ за настоятелство

Диверсии и шантажи. Нарушения и престѫпления.

На 7 т. м. се произведоха избори за настоятелство на Соф. д-во „Добруджа". Правеше впечатление присѫтствието на едно голѣмо количество съвършено нови хора, и главно жени и бабички надъ трийсетъ персони, никога невиждани на добруджанскитѣ събрания и записани само нѣколко дена преди събранието. Правеше сѫщо впечатление че едно голѣмо множество отъ старитѣ членове отсѫтствуваха. Разбра се че настоятелството не е изпратило покани. Направи впечатление тоже присѫтствието на млади момчета и момичета не въ устава на възрасть.

Шантажитѣ устроени отъ председателството и А. Господиновъ, тенденцията да се открие борба срѣщу идеята за Балканска федерация и въ полза на анексионизма разкриване, че А. Господиновъ, като Гл. секретаръ на м-вото на Вѫтр. Работи е отпусналъ презъ 1919 год. 140,000 лв. на изпълн. комитетъ, че половината били изедени въ Алказаръ цѣльта бѣше да се уязви Д-ръ П. Вичевъ когато се знае че всички суми минаваха презъ Добруджанска Банка, чийто чл. делегатъ бѣше А. Стояновъ на който слѣдователя бѣше взелъ тъкмо по таквиа работи 50000 лв. гаранция. Всичко така хвърлено ни въ клинъ ни въ ракавъ, говори за онаяне чиста мисия, която тия двама души сѫ поели по произходъ. Защото нека не се забравя българската мѫдрость, че кръвта вода не става.

Че това е шантажъ говори още факта че исканата и назначена отъ събранието по въпроса анкетна комисия отъ г. г. Тр. Трифоновъ Р. Ганчевъ и Ат. Янковъ която ,въ две седмици трѣбваше да влѣзе въ функциитѣ си и до сега не е поканена.

Очевидно стана че всичко това бѣше една предизбарна маневра позната добре у насъ, което е още едно доказателство че нашето движение е опартизанено отъ кариеристи.

Две стари благородни дами, които за пръвъ и последенъ пѫть, може би, се явяватъ на събрание ни казаха :

— Но защо нѣма единство да се обединимъ всички, за да се боримe срещу "крайнитѣ".

Нещастни жени, за какво били повикани! Тѣ не знаятъ нищо отъ националъ — освободителнитѣ борби. Казахме имъ, неужели свободата на Добруджа за васъ е по скѫпа отколкото тия крайни които взирате? И кои сѫ тѣ? Партия ли правиме ние тука или освободителна организация?

Тия стари жени разбраха, че сбъркаха и че сѫ били заблудени.

Такива маневри въ една освободителна организация сѫ престѫпни и достойни само за ромънски агенти.

Поради множество допустнати и извършени уставни нарушения и престѫпления депозирана е следното оплакване до г-на Прокурора:

До Господина Прокурора при Софийски Окрѫженъ Сѫдъ.

Оплакване.

Отъ група добруджанци, софийски граждани и членове на Просвѣтно — Благотворително Д-во „Добруджа", София, ул. Алабинова № 46 (Цоневъ Базаръ). Противъ нередовноститѣ и нарушенията на дружествения уставъ по извършения на 7 того изборъ за настоятелство на Д-во „Добруджа".

Подписанитѣ добруджанци, членове на д-во „Добруджа" въ законния срокъ депозираме, на Господина Прокурора настоящата контестация по нередовноститѣ на станалия изборъ за настоятелство на сѫщото д-во и за нарушенията извършени по дружествения уставъ, както следва:

1. Основенъ принципъ въ избирателното право е публичността, т. е. всички да знаятъ, че ще се извършва изборъ, за да участвуватъ въ него.

Този принципъ е легналъ въ основата на Избирателния Законъ, на цѣлата избирателна система действующа у насъ, въ всички области на обществения ни животъ. Той е усвоенъ и въ устава на Просвѣтно Благотворителното Д-во „Добруджа" въ България чл. 35 (старъ), а новъ 38 отъ сѫщия уставъ, който третира компетенцията на общитѣ редовни годишни събрания. Въ алинея „в." се казва: „Избира членове настоятелството и контролния съветъ".

За да бѫдатъ, обаче, тия събрания *законни*, чл. 39 (старъ) а новъ чл. 41 казва: „Събранията се свикватъ по разпореждане на настоятелството, по искане на контролния съветъ или по писменото заявление на по-вече отъ половината редовни членове съ писмена покана, било срѣщу подписъ или разгласяване въ д-вото и по улицитѣ. Въ засѣленитѣ мѣста, гдѣто се издаватъ вестници поканата се публикува.

„Поканата се разгласява *най-малко три дена преди събранието*. И въ нея се посочва деня, часа, както и мѣстото и дневния редъ на събранието.

„Тъй свикани редовнитѣ и извънреднитѣ общи събрания се считатъ за законни и се откриватъ даже и тогава когато 1 часъ отъ времето, обявено за начало на събранието, не се явятъ нуждното число членове за кворумъ."

Това твърде важно уставно разпореждане, съгласно съ общитѣ правни принципи въ избирателната система по публичността е съзнателно нарушено отъ настоятелството защото:

а) Покани не сѫ разпратени до членоветѣ на дружеството, както всички ние не сме получили;

б) Не сѫ разлепени покани за събранието;

в) Едва на 6. октом. вечерьта четеме въ в. в. „Миръ" и „Независимость" антрефиле, че редовно общо годишно събрание ще има на 7 октом. въ Свещен. Братство, обаче безъ обявенъ дневенъ редъ. *Тридневния срокъ, който не е безъ смисълъ и значение не е спазенъ.* Въ деня на събранието е обърнато вниманието на председателя А. Стояновъ отъ Ив. Томовъ и той, председателя лично провѣри отъ множеството членове, че покани не сѫ получили, ала въпреки туй сѫщественно нарушение на устава, той откри събранието.

За известни членове, вѣроятно приятни и потрѣбни на настоятелството, сѫ разнасяни покани лично отъ члена на настоятелството П. Господиновъ.

Примѣръ. *Лично той е далъ* въ сѫбота на 6 октом. покана на чл. Кръстю Тулешковъ. Нѣкои отъ „неблагонадежнитѣ" за настоятелството сѫ получили покани на 7, 8 и 9 октом. Примѣри: Рафаилъ Тодоровъ пощенски чиновникъ. Василка Наумова ул. Тетевенска 37, Ив. Георгиевъ книжаръ и др.

Болшинството обаче, каквито сме ние, не сме получили покани и до сега. Вѣроятно, защото сме противници на хората отъ настоятелството. По тоя начинъ *множеството не е знаело за събранието*, което е уставно нарушение и не сѫ могли да дойдатъ, лишени сѫ по тоя начинъ отъ уставното право да гласуватъ. Примери: 1. А. Наумовъ, 2. Б. Рачевъ, 3. Ст. Рачевъ, 4. В. Наумова. 5. Тодоръ Русевъ, 6. Петъръ Поповъ, 7. Иванъ Харбовъ, 8. Райчо Стояновъ, 9. Станю Малешковъ, 10. Никола Петковъ, 11. Хортензия Тенева, 12. Пенка Мустакова, 13. Пенко Апостоловъ, 14. Иванъ Атанасовъ, 15. Марийка Людсканова, 16. Донка Людсканова, 17. Елена Людсканова, 18. Коста П. Ангеловъ, 19. Петръ Тончевъ, 20. Дим. Христовъ, 21. Борисъ Апостоловъ, 22. Димитъръ Оджаковъ, 23. Никола Бояджиевъ, 24. Юрданъ Златаревъ, 25. Ив. Бештепелиевъ, 26. Коста Петровъ, 27. Я. Вълкова. 28. Ив. Стефановъ, 29. Маринъ Славовъ и др., всички живущи въ Добруджанския кварталъ и които не сѫ били известени, че ще има събрание и затова не сѫ се и явили.

По тоя начинъ попречи се на едно внушително число стари членове на дружеството, да гласуватъ, а се допуснаха *ученици, ученички и студенти по-малки отъ 21 год.*, записани нѣколко дни преди избора, което устава забранява, както това излагаме по долу. Очевидна е умисълъ.

Чл 20. (старъ) измѣненъ на плевенския конгресъ 1926 г. и induction станалъ чл. 22 казва:

„Редовни членове на дружеството могатъ да бѫдатъ родени въ Добруджа и заселени въ Добруджа лица отъ двата пола, *на възрасть отъ 21 год. нагоре* живущи въ България", и т. н.

Допустнати сѫ обаче, да гласуватъ момчета и момичета, които не сѫ навършили 21 год., както е случая съ Любенъ Григоровъ, Иванъ Желѣзаровъ, Богданъ Калчишковъ, Иванъ Константиновъ, Борисъ Марковъ, Асѣнъ Димитровъ, Любенъ Митиковъ и една ученичка отъ 6 кл. гласувала, на която не знаеме адреса, но фигурира въ списъка. Очевидно изпъква и тукъ умисълъ.

Въ устава чл. 28, новъ 30, е казано, че се допущатъ до гласуване само редовнитѣ членове до деня на редовното събрание. А покани за членоветѣ нѣма. Нѣщо друго. За да се провѣри редовностьта, изборното бюро трѣбваше да има на разположение оргиналната пертидна книга — списъкъ на членоветѣ. До 2 часа, то разполагаше съ нея, ала следъ 2 часа секретаря на настоятелството г. Казанджиевъ демонстративно си отиде и отказа да остане, въпреки нареждането на председателя, въ услуга на изборното бюро. Нѣщо повече. Той отнесе съ себе си и партидната книга — списъкъ на членоветѣ, въпреки протеститѣ на кандидата Д-ръ П. Вичевъ и това на изборното бюро. Тоя фактъ е *констатиранъ и отъ самото бюро въ изборния протоколъ*.

По тоя начинъ лишени бѣха отъ гласуване явилитѣ се стари членове Д. Богдановъ, Д-ръ А. Кумановъ, Я. Вълкова, Механджиевъ, Ив. Стефановъ, Маринъ Славовъ и много други.

Секретаря г. Казанджиевъ съ бѣгството си предизвика конфликтъ съ прислугата на салона на Свещ. Братство, на която председателя А. Стояновъ заявилъ още въ 1 1/2 часа, че салона билъ свободенъ вече отъ тѣхъ, когато избора бѣше обявенъ, да продължи до 4 часа и възъ основа на това прислугата настоя преждевременно, да се опразди салона и съ това внесе смутъ въ самото изборно бюро. То остави работата си и трѣбваше да води преговори съ прислугата, да се съгласи и остави салона за избора, като се доплати още наемъ и то бюрото остави работата си, за да събира помежду присѫствующитѣ пари за цельта.

Въ изборното бюро по предложение на председателя влѣзоха лицата Ив. Томовъ и Ив. Георгиевъ и двамата кандидати въ една отъ листитѣ. Колкото и да се разбиратъ съображенията на председателя, да върже и парира агитацията на въпроснитѣ лица, това е едно друго нарушение, защото тѣ не могатъ да бѫдатъ едновременно и кандидати и сѫдии за себе си.

Въ водения списъкъ на гласувалитѣ членове фигуриратъ 194 лица а бюлетинитѣ се указаха 192.

Тая работа не може и самото бюро да си обясни. При всички аномалии и напускане на урнитѣ, присѫтствието на заинтересовани личности около самитѣ изборни кутии, допуска много волни обяснения.

Колкото мѫчно да понасяме горѣизложенитѣ факти, принудени сме да се обърнемъ къмъ Васъ и възъ основа на всички изложени нарушения да искаме законна защита на правата си, като изискате всички книжа по избора на Д-во „Добруджа" станалъ на 7 октом. т. г., да се произведе следствие, обсѫди и обяви избора за недействителенъ, а по отношение на виновницитѣ, да се приложатъ съответнитѣ законни санкции за извършенитѣ нарушения и престѫпления; да се отнеме още отъ сега правото на незаконното настоятелство да администрира дружеството ни, а едновременно съ това, да се нареди произвеждането на новъ изборъ съобразно съ предписанията на устава подъ контрола на Прокурорската власть.

Прилагаме като доказателства:

1. Покани по случай събранието съ пощенски щемпелъ отъ 6, 7 и 8 октомврий т. г. на името на 8 лица на брой, съ дати 6, 7 и 8 октомври 1928 год.

2. Единъ екземпляръ отъ в. „Миръ" бр. 8480 отъ 6 октом. т. г., когато е публикувана поканата безъ дневенъ редъ и

3. Молиме ди се изискатъ *всички книжа* по избора и тия на изборното бюро, *списъка на гласувалитѣ* членове, бюлетинитѣ и *протокола на изборното бюро*, което само констатира извѣстни нарушения, както и измененията на устава отъ Плѣвенския конгресъ презъ 1926 г.

4. Молимъ да се изпраща занасъ всичко по производството на адресъ: Тодоръ Рафаиловъ ул. Тулча № 26 Добрудж. кварталъ при III гаражъ — София.

София, 11 Октомврий 1928 г.

Следватъ подписитѣ на по-вече отъ сто души стари добруджанци, членове на др-во „Добруджа" въ София.

Листата на А. Стояновъ получи 99 гласа съ зачертавания, а тая на Д-ръ Вичевъ 91 безъ всѣко зачеркване.

Печатница „Гладстонъ"

Оскърбената Ромъния

Излишна полемика

Въ в. „La Bulgrie" бр. 1557, единъ отъ чуждитѣ кореспонденти Б. Т., е описалъ своитѣ впечатления отъ обиколката си въ гр. Плѣвенъ, отбелѣзвайки паметницитѣ, които напомнятъ русо-турската война. Г-нъ кореспондентътъ не пише историческа студия и затова не е споменалъ нищо за участието на ромънцитѣ и за тѣхната „голѣма" заслуга. При това кореспондентътъ не е историкъ и не може да влиза въ разбирателство и да спори за вѣрностьта на исторически факти.

Ние познаваме тоя кореспондентъ, че е добъръ туристъ и обича горитѣ и балканитѣ, и презъ всичкото си свободно време, той е по екскурзии и винаги описва това що вижда. А участието на ромънитѣ въ руско-турската война при Плѣвенъ, той не е и виждалъ, и следователно не може току тъй да хвали ромънитѣ. Нито пъкъ въ характера му е да прави политика отъ своитѣ екскурзии.

Г-нъ ромънския пълномощенъ м-ръ г. Билчуреско, обаче, е слѣзалъ много долу, като е взелъ поводъ отъ писаното на тоя чуждъ кореспондентъ и пакъ въ в. „La Bulgarie" бр. 1560 открива полемика, като че ли иска да каже, вие чужди кореспонденте, трѣбва да се занимавате въ тая страна и съ политика въ полза на Ромъния. Разбира се, че г. кореспондента има по друго мнение за себе си и за своята роля и не желае да прави политика, на примѣръ да съобщава, че ромънскитѣ паметници, сѫ отдавна съборени, което най-красноречиво говори за „голѣмото" заслуга на ромънцитѣ къмъ тая страна.

Чужди кореспонденти

между добрудж. бѣжанци

Кореспондентътъ на голѣмата германска агенция „Telegraphen Union." г-нъ Валтеръ Брелъ, на голѣмата агенция „Ullstein" г. Щайнхардъ и представителя на американски вестници г. Б. Тахауеръ се завърнаха отъ предприетата си обиколка по добруджанската граница, кѫдето сѫ се запознали отблизо съ живота на бѣжанцитѣ и за причинитѣ на това бѣжанско тегло. Тѣ ще направятъ достояние на своитѣ вестници и агенции върху виденото и чутото на самото мѣсто.

Отъ приема, специално между добруджанскитѣ бѣжанци тѣ сѫ останали много доволни. Направили сѫ и много фотографически снимки.

Нападатъ, заплашватъ и биятъ

На 14 т. м. въ с. Куркутъ Варненско пристигатъ отъ Варна известния и осѫденъ веднажъ на 3 месеца затворъ побойникъ и „войвода" на В. Д. Р. О. Др. Савовъ съ лицата Димитъръ Сѫбевъ и Киро Плетага отъ с. Ботево Варненско, и като примамватъ местния житель добружанеца демократъ Минчо Стояновъ 55 год., глава на осемчленно семейство, въ кѫщата на Хр. Вълчевъ, така жестоко го набиватъ, счупватъ главата и обливатъ въ кръвь защото не одобрявалъ и критикувалъ тѣхнитѣ разбойнически деяния по границата. Заграбили му и частната коресподенция, между която и едно писмо отъ канцеларията на двореца. Минчо Стояновъ притежава медецинско свидетелство и се отнесе до прокурора въ Варна.

Единъ отъ побойницатѣ се дири отъ следователя въ Кърджали за злоупотрѣбление на суми-